

עין משפט נר מצוה

קבא א ב מיי פ"א מהלכות מוסרי פרה הלכה יג: קבב ג מיי פ"א מהל' מלוה וזה ה' ד סמג עשין ז' טו"ע ח"מ סי' קן סעיף א: קבג ד מיי' וסמג שם טו"ע שם סמנ קא סעיף א: קבד ה מיי' פ"א מהל' מעילה ה' א סמג עשין רי: ו [מיי' שם הלכה ז]: קבה ד מיי' שם ה' ט:

גליון הש"ס

גמ' שיעבודא דאורייתא. עשין ז' ב' ד' קב' ע"ב מ"ה ואין הכוונה 'חוב' ד"ה מלוה וכו' פ"י ב' ב' קבב"ה ע"י נמאור פ"ד דב"ה ד"ה והא דמ"ר אין סומקין:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואסרי נזכר דכתיב כו"ל ומיתב כדאמרין נמקט: (ב) תוס' ד"ה מלוה וכו' אם לא שחייבבהם הבורה וכו' ממת אפילו בשטר אש"י: (ג) ד"ה לכ"ע נעשה וכו' ומה גמ. י"ב ב' ב' ב' יליף לה מקלף ע"ש דף ק"ד וי"ה: (ד) בא"ד בשאין לה נגים:

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] בסבורת הש"ס ו"ע נכונות וכו'. ע"י ב' ספר חמט שטות נכונות הר"ן לחלוץ ק"י: ג' ד"ה מלא דלא כדכ"ז וכו' שכתבנו ג' וימשיכו ע"ש:

מוסף רש"י

פסולי מוקדשין. קדשים שפלו כסס מוס (בכורות לא.).

מוסף תוספות

א. בביאור דברי התוס' ע"י רשב"א שפירש כשיטת רש"י וכו' מהרש"א שפירש שחוט' חולק ועי' תוס' הרא"ש. ב. דאלמא דשיעבודא לאו דאורייתא. מג"ג. ג. פרש"י משום דכתיב ויצאה מביתו וכו' ולא נהירא לי דהאי לאו עשה הוא אלא גלילי לן קרא בדשאר האסור ראשון באסור וכו' הלכך נאשן כפי ר"י. מוס' הרא"ש. ד. הוה ליה לאו הבא מכלל עשה עשה. יע"ש. ועי' מיתת הבעל פקע בו איסור והא בבני נח כתיב ומחיים. איכא למיבר נאמרה לבני נח ושנית בסני', לזה ולזה נאמרה. ומג"ן. ה. ונ"ל לתרץ מה לגט שמחיר בשפחה כנענית מה שאין בו כמיתה. מוס' הרא"ש. (ועי' מהרש"א). ו. כן דחאה בירושלמי. ומג"ן ע"ש.

יג:

מלֹוּה הכתובה בתורה. * פ"י כגון קרצנות ופדיון ה' ושרי' וזיקין שלה היו יודעים עניני נתינות הללו אם לא (ט) שנתחייבה התורה בפירוש אבל מלוה כגון שלוה לו מעות בלא שטר אע"ג דכתיב^ט האיש אשר אתה נושה בו לא חשיב כחובה בתורה כיון שאין לר"ך לפרש בתורה שיעור הנתינה דפשיטא מה שהוא לזה לר"ך לפירוט^א: **אמר רב פפא הילכתא מלוה ע"י פה גובה מן הירושין דשיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלוקחות דלית ליה קלא**. מימה דבשליה גט פשוט (ב"ב דף ק"ז ע"ב). קאמר רב פפא גופיה מלוה על פה גובה מן הירושים שלא תנעול דלת כפי לווין ואינו גובה מן הלקוחות דשיעבודא לאו דאורייתא^ב (ט) ואומר ר"ח דהכא מיירי במלוה הכתובה בתורה כגון מוקין וערכין וקרנן לחמר לעיל דשיעבודא דאורייתא דלא שייך טעמא דנעילת דלת דלענין יורשים עשאוס כמלוה בשטר ולענין לקוחות לא עשאוס כמלוה בשטר אלא המס במלוה על פה שאינה כתובה בתורה כגון שהלווה מעות בלא שטר^ג:

א"א מיתת בע"ל מנ"ט

דכפרק ד' מיתות (פנה"ק דף ק"ז ג.) מנרצין קרא בלשון א"ב ובשאר עריות שאסורות זין מחיים זין לאחר מיתה ובפ' הבא על יצמתה (יבמות דף ק"ג.) מנרצין קרא ביצמתה שם לה זנים דאסורה לאחר מיתת הבעל והכא מנרצין קרא להחיר אשת איש לאחר מיתת בעלה וי"ל דלחירי שרצו מיתת הכתוב אשת איש לאחר מיתת בעלה כדדרשינן בשמעמין אלטרעין קראי דהתם לאסור עריות לאחר מיתה דלא יליף מאשת איש שהמיר הכתוב:

ס"ב ע"ע בעשה. אומר ר"י דאיכא עשה בלשון איש כגון ודבק

בלשמו (בראשית ג) ולא בלשון חזירו^ט מיתה דלא ילפינן שמחיר מיתה מק"ו מגט (ט) ומה גט שאינו מחיר ליכס בשום ענין אפילו אין (ט) לה זנים ממיר לעלמא בכל ענין^ה מיתה שממת ליכס (ו) שאין לה זנים אינו דין שמחיר לעלמא בכל ענין^ו:

מדאמר רחמנא א"מנה ס"ג.

וא"ת ודלמא ה"ק רחמנא אלמנה לכ"ג אסורה אפילו כשהוא יכס הא לכולי עלמא שריא ליצמין אבל לעולם אימא לך דאשה לאחר מיתה נמי אסורה לכ"ע שלא במקום יצום וי"ל א"כ ה"ל למיכתב האי קרא אלמנה וגרשה וחללה כפרשת יצמין:

חדא דיבם לא איקרי אחר.

דגזי עדה אחזה אמרינן לקמן (דף פ"ז:) דיבם איקרי אחר דקאמר אם מכר את השדה לאיש אחר ואחיו הוא בכלל וי"ל דלא דמי דמקום שמדבר בכל אדם היו יכס בכלל אחר

אבל הכא דבעי למימר דמותרת ליכס דוקא א"כ היו יכס אחר דוקא^ט: משום דאיכא למפרך כדלעיל לזה בללו ולכולי עלמא עשה:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

מי כסיז ופלוו. דמוסיף על ענין ראשון דניקו על כן חלוכל מילתא: פלוו כסיז ומילתא בלפי נפשה היא ועלה לחודה כתיב על כן חאלל: האשה. יולדת: והוא שהפרישה מחיים. ואשמעינן דקריבה לאחר מיתה אבל לא הפרישה לא אשמעינן תנא לכוף את הירושין להקריבה שלא נתחייבו הנכסים:

קפנר. הא דאמר רבנן נכסי משמעדי על חוב המוטל על המת: לאו דאורייתא היא. לומר דנכסיה לאו דאורייתא זיה ומשמעדי מדין ערב ויהיו מלוה על פה ומלוה של שטר שזין אלא מלוה בשטר שהוא שיעבדו דכתב ליה נכסי אחריו לך משמעדי מלוה על פה לא משמעדי: ור' אסי אמר כו'. והא נמי לנקוטניהו לשמעמיה אמרוהו התם: הא פליגי **בה חדא זימנא** דרב ושמואל דאמרי תרוייהו מלוה על פה אינה גובה מן הירושין ולא מן הלקוחות ור' יוחנן ור"ל דאמרי תרוייהו מלוה על פה גובה בין מן הירושין בין מן הלקוחות צריכא דאי איתמר בהא בהך קאמר שמואל משום דלא מלוה כתובה בתורה היא אבל בהך אימא מודה להו לרבי יוחנן ולר"ל ואי אשמעינן בהא בהא קאמר ר' יוחנן דמלוה כתובה בתורה ככתובה בשטר דמיא אבל בהך אימא מודה ליה לשמואל צריכא (ט) אמר רב פפא דהילכתא מלוה על פה גובה מן הירושין דאינו גובה מן הלקוחות גובה מן הירושין שיעבודא דאורייתא ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא: וקונה את עצמה בגט ובמיתת הבעל: בשלמא גט דכתיב י'כתב לה ספר כריתות אלא מיתת הבעל מגלן סברא הוא הוא אסרה והוא שרתה והא עריות דאסר להו ולא שרי להו אלא מדאמר רחמנא יבמה שאין לה בנים אסורה הא יש לה בנים מותרת ודילמא אין לה בנים אסורה לעלמא ושריא ליבם ויש לה בנים לכולי עלמא נמי אסורה אלא מדאמר רחמנא אלמנה לכה"ג אסורה הא לכהן הדיוט שריא ודילמא לכה"ג בלאו לכולי עלמא בעשה האי עשה מאי עבידתיה אי דאהניא מיתת הבעל תישתרי לגמרי אי דלא אהניא מיתת הבעל תוקמה במילתא קמייתא אלמא לא אפיקתה ממיתה ואוקימתה על עשה מידי דהוה אפסולי המוקדשים דמעיקרא היאית בהו מעילה ואסירי יבגיהו ועבודה יפרקניהו מעילה לית בהו בגיזה ועבודה אסירי אלא מדאמר קרא^ב פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחנה מתקין לה רב שישא בריה דרב אידי אימא מאן אחר יבם א"ר אישי ב' תשובות בדבר חדא^ג דיבם לא איקרי אחר ועוד כתיב וישנאה האישי האחרון וכתב לה ספר כריתות או כי ימות האישי האחרון ואיתקש אף מיתה שריא וגומרת: והיבמה נקנית בביאה כו': בביאה מגלן אמר קרא יבמה

כהרי זו היתה קשורה: והא עריות. כגון אשת אביו וכלנו ואשת אחי אביו שע"י קדושי הבעל נאסרו לקרוביו וכשימות הבעל לא שרו להו שאסורות לקרוביו לעולם: לכוני עלמא עשה. וילאה והיתה לאיש אחר^ד ע"י גירושין ולא ע"י מיתה דושלחה^ה לזו ולא

לאחרת משמע ולא הבע כלל עשה עשה^ו: האי עשה מאי עבידתיה. שיהא הוא עומד בפניה ואיסור לאו וכתב עשה פקעו: אי אהני מיסס הבעל כו' ואי לא אהני. דאשמיען קרא דאין מיתה משלחת: **תוקמה במילתא קמייתא**. ולא אלטרעין למיכתב לאו ככ"ג: **אלמא לא** לשון קשיא הוא וכי לא דבר הגון הוא כן: **אפיקסיה**. מיתת הבעל מחיוב מיתת בית דין ואוקימתה באיסור עשה: **מעיקרא**. קודם פדיון: **ואסירי גזיזה**. (ט) כדאמרין דכתיב^ז לא תגזו: פריקניהו מעילה לים צהו. ומותרין לאכילה לכל אדם ואסירי גזיזה כדאמרין בצבורות

(דף טו.) תוצא^ח ולא גיזה צטר ולא חלז ודריש ליה צפסולי המוקדשין לאחר פדיון: **איסקס מיהו לגירושין** כו'. והאי דלא יליף ליה ממשמעות דקרא דכתיב צתריה לא יוכל צעלה הראשון כו' הא לאחר שרי יבא

משום דאיכא למפרך כדלעיל לזה בללו ולכולי עלמא עשה: יבא

מן הירושין שלא תנעול דלת בפני לווין. לאו למימרא דשיעבודא [לאן דאורייתא. אלא ה"ק משום הכי אוקימה ארין תורה שכתבה מן הירושין משום נעילת דלת בפני לווין. וכן תירץ שם הר"ף. עריות. הבאות מחמת הקדושין כגון אשת אביו לבנו ואשתו לאחיו שאסורות אף לאחר מיתת בעליהן.

מסורת הש"ס

א) קינין טוף פ"ב ונחם ה. מנחות ד; ט) ומרש"י נראה דל"ג אמר, אלא ורב אפי וכו'. (כ"ש). וביה ככמ"ן. א) ב"ק קד: ב"ב מב. קל. קעה: ערסין ו: ז. כמותות קב. צבורות מח: ד) צבורות מע: ערסין ו: כ. לקמן כט: ט) צבורות מח: ב"ב קטו. ו"ע דשם ב"ב אמר הע"י כדי שלא תנעול דלת [כבר הקשו מוס' ומיישגין היטב כאן ב"ה אמר ר"פ. א) א] ו"ע [אמנם לפי"ס מוס' ב"ה חלה וכו' דנמקום שמדבר בכל אדם אם יכס בכלל אחר וכו' ל"ק מדי דבמנות על זה לגשן מורה לחוד ע"ש וכן כתבו מוס' סוטה ה"ג: ד"ה לחמ"ן. א) [נדברים יב. טו. א) [נדברים כד. יא. ט) [ועי' מוס' מנחות נח: ד"ה ואיכא. א) [ועי' היטב מוס' ב"ב קטו. ד"ה גזיזה. א) [למורה דכ"ד זה מקומו אחר ד"ה מלמא. (הר"ש מדעבורין. א) [ועי' מוס' ב"ב קטו. ג) [ועי' מוס' ב"ב קטו. ד"ה ר"ש. א) [ועי' מוס' כמותות פא. ד"ה יכס ומוס' סוטה ה: ד"ה לאחר.]

תורה אור השלם

1. פי' יחא אש אשה ובעלה וזהו אם לא תמציא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר בריית ונתן בקדה ושלחה מביתו: ויצאה מביתו ויהלכה אחר דברים כ א - ב 2. ומי דאיש אשר ארש ובעלה וזהו לקחה ילך וישב לביתו פן ימות במלחמה ואיש אחר יקחה: ודברים כ ז 3. וישנאה האישי האחרון וכתב לה ספר בריית ונתן בקדה ושלחה מביתו או כי ימות האישי האחרון ואיש לקחה לו לאשה: ודברים כ ד ג

תוס' ר"י הזקן

שיעבודא דאורייתא. מן התורה משועבדים כל נכסי הלוה למלוה ואפילו במלוה על פה. ואינה גובה מן הלקוחות. משום תקנתא דרבנן שחשו לה משום פסידא דלקוחות הוהיל והיא מלוה על פה ואין לה קול. אבל מלוה בשטר יש לה קול ואינה דאפסידו אנפשייהו. ואע"ג דאידי (שחט) [פנא] בפרק גט פשוט (ב"ב א) גובה מן הירושין שלא תנעול דלת בפני לווין. לאו למימרא דשיעבודא [לאן דאורייתא. אלא ה"ק משום הכי אוקימה ארין תורה שכתבה מן הירושין משום נעילת דלת בפני לווין. וכן תירץ שם הר"ף. עריות. הבאות מחמת הקדושין כגון אשת אביו לבנו ואשתו לאחיו שאסורות אף לאחר מיתת בעליהן.